

Ο Αλέξανδρος Κατσιάρας για τον σκοπό του Β΄ Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου του περιοδικού «Θεολογία»

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Ελλάδος](#)

Η Θεσσαλονίκη από σήμερα, Δευτέρα 29 Σεπτεμβρίου 2025, μετατρέπεται σε πανορθόδοξο και ακαδημαϊκό επίκεντρο, καθώς φιλοξενεί το Β΄ Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «*Η Ορθόδοξη θεολογία και η “οντολογία” της τεχνολογίας: ανθρωπολογικές, πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτισμικές συνέπειες*». Η διοργάνωση ανήκει στην Ιερά Σύνοδο της [Εκκλησίας της Ελλάδος](#), με αφορμή τη συμπλήρωση ενός αιώνα από την ίδρυση και την πρώτη έκδοση του [περιοδικού «Θεολογία»](#).

Το απόγευμα πραγματοποιήθηκε η επίσημη Τελετή Έναρξης στον Ιερό Ναό του Αγίου Δημητρίου. Στην τελετή έδωσαν το «παρών» πέντε Προκαθήμενοι Ορθοδόξων Εκκλησιών, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Τασούλας,

εκπρόσωποι από όλο τον Ορθόδοξο κόσμο, Ιεράρχες και επιστήμονες. Την κήρυξη της έναρξης του Συνεδρίου πραγματοποίησε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, δίνοντας το στίγμα ενός τριημέρου που αναμένεται να αποτελέσει πεδίο ουσιαστικού θεολογικού και επιστημονικού διαλόγου.

Την Τελετή Έναρξης συντόνισε ο κ. [Αλέξανδρος Κατσιάρας](#), Διευθυντής Σύνταξης του περιοδικού «Θεολογία» και Γραμματέας της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου. Στην ομιλία του ο κ. Κατσιάρας τόνισε τη μοναδικότητα της συνάντησης Εκκλησίας, Πολιτείας και ακαδημαϊκής κοινότητας γύρω από το ζήτημα της φιλοσοφικής θεμελίωσης της τεχνολογίας.

«Σήμερα, ἐδῶ, ἡ ὀρθόδοξη θεολογικὴ σκέψη καὶ ἡ κουλτούρα τῆς Ρωμιοσύνης [...] συναντῶνται μὲ τὴν ἐλληνικὴ Πολιτεία διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, γιὰ νὰ ἐρευνήσουν τὸ φιλοσοφικὸ ὑπόβαθρο τῆς τεχνολογίας καὶ τὴν ὄντολογία της», υπογράμμισε ο κ. Κατσιάρας, δίνοντας τον τόνο της συζήτησης που ανοίγει.

Ο ίδιος επισήμανε ότι «μὲ τὸ Συνέδριο αὐτό [...] γίνεται μιὰ τομὴ στὸν περὶ τεχνολογίας λόγο, ποὺ ἀποκτᾷ καὶ θεσμικὴ ἔκφραση», ενώ ξεκαθάρισε πως ο στόχος δεν είναι η επανάληψη της συζήτησης για την καλή ή κακή χρήση της τεχνολογίας. «Ὅλη αὐτὴ ἡ συζήτηση [...] μοιάζει μὲ ψευδοδίλημμα», σημείωσε, αναδεικνύοντας την ανάγκη να φωτιστεί η φιλοσοφία που βρίσκεται πίσω από την τεχνολογική εξέλιξη.

Κλείνοντας, ο κ. Κατσιάρας εξέφρασε την ελπίδα πως το Συνέδριο θα δώσει ώθηση σε έναν γόνιμο διεθνή διάλογο, καθώς τα πρακτικά του θα αποσταλούν «στὸν Πάπα τῆς Ρώμης, σὲ ὅλους τοὺς θρησκευτικοὺς ἡγέτες, σὲ Προέδρους καὶ Ἡγεμόνες», με στόχο να ενισχυθεί η παγκόσμια προβληματική γύρω από την «οντολογία» της ψηφιακής τεχνολογίας.

Παρακολουθήστε σε επανάληψη την Τελετή Έναρξης του Συνεδρίου:

[ΔΕΙΤΕ ΕΔΩ ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ](#)

Αναλυτικά η ομιλία του Διευθυντή Σύνταξης του περιοδικού «Θεολογία» και Γραμματέα της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου κ. Αλέξανδρου Κατσιάρα:

Σήμερα, ἐδῶ, ἡ ὀρθόδοξη θεολογικὴ σκέψη καὶ ἡ κουλτούρα τῆς Ρωμιοσύνης, ἐκπροσωπούμενες ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη καὶ σχεδὸν ὅλους τοὺς Προκαθημένους –εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι’ ἀντιπροσώπων– συναντῶνται μὲ τὴν ἑλληνικὴ Πολιτεία διὰ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας, γιὰ νὰ ἐρευνήσουν τὸ φιλοσοφικὸ ὑπόβαθρο τῆς τεχνολογίας καὶ τὴν ὄντολογία της.

Μὲ τὸ Συνέδριο αὐτό, ποὺ διοργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γίνεται μιὰ τομὴ στὸν περὶ τεχνολογίας λόγο, ποὺ ἀποκτᾷ καὶ θεσμικὴ ἔκφραση. Διότι ἀπὸ ἐδῶ καὶ στὸ ἐξῆς κανένας δὲν θὰ μπορεῖ νὰ ἰσχυρισθεῖ ὅτι δὲν γνωρίζει πῶς ἡ ψηφιακὴ τεχνολογία ἔχει φιλοσοφικὸ ὑπόβαθρο.

Ὅσοι παρίστανται σήμερα στὴν τελετὴ ἑναρξης γίνονται μάρτυρες μιᾶς θέασης τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τεχνολογίας, ποὺ μέχρι τώρα ἀσφυκτιοῦσε στὶς σελίδες φιλοσοφικῶν βιβλίων καὶ βιβλιοθηκῶν. Μὲ τὸ Συνέδριο ποὺ ἀρχίζει σήμερα, ἡ θέαση αὐτὴ πιστεύουμε ὅτι ἀποκτᾷ μιὰ νέα ἐπικαιρότητα, μὲ διεπιστημονικὴ προσέγγιση καὶ θεολογικὴ προοπτικὴ.

Ἡ παγκόσμια πρωτοτυπία καὶ πρωτιά τοῦ Συνεδρίου, ἡ οὐσιαστικὴ του σημασία, δὲν προέρχονται ἀπὸ ἀριθμητικὰ ἢ ποσοτικὰ χαρακτηριστικά. Ἀντλεῖ τὸ κύρος του ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ἓνας θεσμός, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ τὴν συμπαράστασιν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων καὶ Ἡμιαυτόνομων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, θέτει ἐπὶ τάπητος τὸ μεῖζον ζήτημα τῆς φιλοσοφίας, τῆς «ὄντολογίας» τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας, σὲ ἓναν κόσμον ποὺ προτιμᾷ τὶς μηχανὲς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ θέμα καὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ Συνεδρίου δὲν εἶναι ἡ ἐνασχόλησις μὲ τὴν καλὴ ἢ τὴν κακὴ χρῆσιν τῆς τεχνολογίας. Ὅσο κι ἂν ἐπιμένουν μερικοί, ὁ κύκλος αὐτῆς τῆς συζήτησης ἔχει κλείσει καὶ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Δὲν εἶναι ἄνευ σημασίας, ὅτι τὸ αἶτημα γιὰ τὴν θέσπισιν ἠθικῶν κανόνων γιὰ τὴν χρῆσιν τῆς τεχνολογίας διατυπώθηκε μὲ ἰδιαίτερη ἔντασιν μετὰ τὴν ρίψιν τῆς ἀτομικῆς βόμβας στὴ Χιροσίμα καὶ τὸ Ναγκασάκι. Σχεδὸν ἓναν αἰῶνα μιλοῦμε γιὰ ρυθμιστικὰ πλαίσια καὶ κανόνες. Καὶ εἴτε τοὺς θέτουμε χωρὶς νὰ τοὺς συνυπογράψουμε ὅλοι, εἴτε –τὸ κυριότερον– ἡ ραγδαία ἀνάπτυξις τῆς τεχνολογίας τοὺς ξεπερνᾷ, καθιστῶντας τοὺς παρωχημένους.

Ὅλη αὐτὴ ἡ συζήτησις περὶ καλῆς καὶ κακῆς χρήσεως τῆς τεχνολογίας μοιάζει μὲ ψευδοδίλημμα, τὸ ὁποῖον συσκοτίζει καὶ ἀποσιωπᾷ τὴν φιλοσοφίαν ποὺ ὑποκρύπτεται πίσω ἀπὸ τὴν τεχνολογίαν. Πῶς θὰ μπορούσαν νὰ τεθοῦν κανόνες καὶ κριτήρια καλῆς χρήσεως, ὅταν δὲν ὑπάρχει γενικὴ συμφωνία, οὔτε καὶ σὲ φιλοσοφικὸ ἐπίπεδο, γιὰ τὸ τί εἶναι ἀγαθὸ καὶ τί εἶναι ἠθικόν; Ὅταν, ἀπὸ ἄνθρωπον σὲ ἄνθρωπον,

ἀπὸ θρησκεία σὲ θρησκεία, ἀπὸ πολιτικὴ σὲ πολιτικὴ ἀλλάζει ὁ ὅρισμός τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ἠθικοῦ; Καὶ πῶς θὰ μπορούσαμε ποτὲ νὰ ὀριοθετήσουμε ἀποκλειστικὰ «καλὴ χρῆση»; Γιὰ νὰ συμβεῖ κάτι τέτοιο θὰ ἔπρεπε νὰ καταργηθεῖ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀναμαρτησία του. Ὅποια ὕβρις...

Ἐλπίζουμε πῶς στὸ πλαίσιο καὶ αὐτοῦ τοῦ Συνεδρίου θὰ συγκροτηθεῖ γόνιμος καὶ ἐνδιαφέρων διάλογος. Σὲ τρεῖς μῆνες, τὰ πρακτικὰ του, μεταφρασμένα στὰ ἀγγλικά, θὰ ἀποσταλοῦν σὲ ὅλους τοὺς ἡγέτες τοῦ κόσμου, σὲ Προέδρους καὶ Ἡγεμόνες, στὸν Πάπα τῆς Ρώμης καὶ σὲ ὅλους τοὺς θρησκευτικοὺς ἡγέτες, στὴν προσπάθεια ἐνίσχυσης τοῦ σχετικοῦ προβληματισμοῦ καὶ τοῦ διαλόγου.

Γιατὶ τὸ ζήτημα τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας εἶναι φαινομενικὰ ἀπλό, ἀλλὰ γίνεται περίπλοκο, διότι κατὰ βάθος εἶναι αὐτοαναφορικό. Καὶ αὕτῃ ἡ αὐτοαναφορικότητα τρέφει τὸν ἀνθρώπινο ναρκισσισμό καὶ τ'ἀνάπαλιν, σὲ ἕναν φαῦλο κύκλο ἐγχρονισμένο μέσα στὴν ἱστορία. Ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ σπάσει αὐτὸς ὁ ἀδιέξοδος κύκλος εἶναι νὰ προσανατολιστοῦμε στὰ Ἔσχατα καὶ νὰ ἀντλοῦμε ἀπὸ ἐκεῖ τὴν ταυτότητά μας.